

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

---

1. ชื่อชุดโครงการ : วิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช
2. โครงการวิจัย : การศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
กิจกรรม : เทคนิคการพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
กิจกรรมย่อย : ประสิทธิภาพของเครื่องพ่นสารในการใช้กับลักษณะพืชแบบต่างๆ
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : การศึกษาอัตราการพ่นสารที่เหมาะสมด้วยเครื่องยนต์พ่นสาร
สะพายหลังแบบแรงดันน้ำในกลุ่มไม้พุ่มขนาดเล็ก
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ): Study on the appropriate spray volume of small shrub
group by using motorized knapsack power sprayer
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง : นางสาวนลินา พรหมเกษา
ผู้ร่วมงาน : นายวรวิช สุตจริตธรรมจริยางกูร
นางสาวสุชาดา สุพรศิลป์
นางสาวสุภางคณา ธิรุธ
นางสิริวิภา พลตรี
สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

5. บทคัดย่อ

ศึกษาอัตราการพ่นสารที่เหมาะสมด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำในกลุ่มไม้พุ่มขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอัตราการพ่นสารที่เพื่อเป็นคำแนะนำโดยทดลองกับโรหะพาและผักชีฝรั่งในฐานะพืชตัวแทน โดยเปรียบเทียบความหนาแน่น การตกค้างของละอองสารบนต้นพืชและบนส่วนต่างๆ ของผู้พ่นภายใต้การปฏิบัติงานจริง ด้วยวิธี colorimetric method ดำเนินการในแปลงโรหะพาของเกษตรกรอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี และแปลงผักชีฝรั่งของเกษตรกรอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2557 ถึงเดือนกันยายน 2558วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 4 ซ้ำ มี 6 กรรมวิธี โดยในโรหะพามีกรรมวิธี ได้แก่ พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำอัตราพ่น 60, 80, 100 และ 120 ลิตร/ไร่ เครื่องสูบลอยสะพายหลังอัตราพ่น 120 ลิตร/ไร่ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีของเกษตรกรอัตราพ่น 140 ลิตร/ไร่ ตามลำดับ

สำหรับผักชีฝรั่ง มีกรรมวิธีดังนี้คือพ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำอัตราพ่น 50, 60, 70 และ 80 ลิตร/ไร่ เครื่องสูบลอยสะพายหลังอัตราพ่น 80 ลิตร/ไร่ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีของเกษตรกรอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ตามลำดับ ผลการทดลองสรุปได้ว่าในโหระพา กรรมวิธีที่พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 120 ลิตร/ไร่ เป็นอัตราที่เหมาะสมสำหรับการแนะนำในการพ่นสารในโหระพา โดยความหนาแน่นของละอองสาร การตกค้างของละอองสารไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีการพ่นของเกษตรกรที่พ่นในอัตรา 140 ลิตร/ไร่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถช่วยลดอัตราการพ่นได้กว่า 15 เปอร์เซ็นต์จากวิธีการของเกษตรกร สำหรับผักชีฝรั่ง กรรมวิธีที่พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 80 ลิตร/ไร่ เป็นอัตราที่เหมาะสมสำหรับการแนะนำในการพ่นสารในผักชีฝรั่ง โดยความหนาแน่นของละอองสาร การตกค้างของละอองสาร และการตกค้างบนร่างกายผู้พ่นไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีการพ่นของเกษตรกรที่พ่นในอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถช่วยลดอัตราการพ่นได้กว่า 20 เปอร์เซ็นต์จากวิธีการของเกษตรกร

Study on the appropriate spray volume of small shrub group by using motorized knapsack power sprayer aimed to find the appropriate spray volume for recommendation by testing with Thai basil and parsley as the representative plants. Field studies were performed to compare the droplet density and deposition on plant canopy and the potential exposure of spray operators under actual working conditions by colorimetric method. The experiments were conducted at the farmer's Thai basil plantations in ThaMuang District, Kanchanaburi Province and the farmer's parsley plantations in BangLen District, NakhonPathom Province during February 2014 – September 2015. The experiment was designed in RCB with 6 treatments and 4 replications. For Thai basil, the treatments were foliar spray by using spray lance adjusted with an adjustable cone type nozzle connected to a motorized hydraulic knapsack sprayer at spray volume of 60, 80, 100, 120 L/rai compared with knapsack sprayer at spray volume of 120 L/rai and farmer's practice at 140 L/rai, respectively. For parsley, the treatments were foliar spray by using spray lance adjusted with an adjustable cone type nozzle connected to a motorized hydraulic knapsack power sprayer at spray volume of 50, 60, 70, 80 L/rai compared with knapsack sprayer at spray volume of 100 L/rai and farmer's practice at 120 L/rai, respectively. The results indicated that the appropriate spray volume of Thai basil was 120 L/rai because spray coverage and spray deposit achieved with this spray volume did not differ significantly from farmer's practice at 140 L/rai and reduced spray volume by more than 15% compared with farmer's practice. On parsley, the results indicated that the appropriate spray volume was 80 L/rai because the results as referred above. With this spray volume, it could reduce spray volume by more than 20% compared with farmer's practice.

6. คำนำ

ปัจจุบันพืชผักสวนครัวมีการปลูกกันอย่างแพร่หลาย รวมถึงเป็นสินค้าส่งออกของไทยซึ่งพบปัญหาศัตรูพืชติดไปกับผลผลิต จากการสำรวจชนิดและปริมาณศัตรูพืชผักสวนครัว เตือนจิตต์ และคณะ (2547) โดยสำรวจแมลงศัตรูกะเพรา โหระพาและผักชีฝรั่ง พบแมลงศัตรูสำคัญ 7 ชนิด คือ หนอนมันวอนใบ; *Ophanostigma abruptalis* (Walker) หนอนซอนใบ; *Liriomyza* sp. หนอนกระตุ้ผัก; *Spodoptera litula* (Fabricius) หนอนเจาะสมอฝ้าย; *Helicoverpa armigera* (Hubner) เพลี้ยไฟ; *Dorcadothrips* sp. และมวนปีกแก้ว; *Monanthia globulifera* Walker นอกจากนี้ยังพบเพลี้ยอ่อนยังไม่ทราบชื่อวิทยาศาสตร์ จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกษตรกรผู้ปลูกจำเป็นต้องหาวิธีการป้องกันกำจัด ซึ่งส่วนใหญ่นิยมพ่นสารฆ่าแมลง เนื่องจากเป็นวิธีการที่ง่ายและเร็ว เกษตรกรส่วนใหญ่พ่นสารโดยใช้เครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำ (motorised knapsack power sprayer) แทนการพ่นด้วยเครื่องสูบลอยสะพายหลังซึ่งทำงานได้ช้าและสิ้นเปลืองแรงงาน ทำให้อัตราการใช้สารในการพ่นที่เหมาะสมเปลี่ยนแปลงไป การทดลองด้านประสิทธิภาพเทคนิคการพ่นสารและในหนังสือเอกสารวิชาการเกษตรยังขาดข้อมูลในด้านอัตราพ่นที่เหมาะสม เนื่องจากคำแนะนำการป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูศัตรูพืชนั้นใช้เครื่องพ่นสารแบบสูบลอยสะพายหลัง (knapsack sprayer) หากเกษตรกรใช้ตามอัตราที่แนะนำจะทำให้สิ้นเปลืองและลดประสิทธิภาพของสารลง เนื่องจากการสูญเสียอันเนื่องมาจากการรวมตัวของละอองสารแล้วไหลลงดิน ดำรงและคณะ (2551) กล่าวว่าเทคนิคการพ่นสารมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการการเลือกใช้หัวฉีด เครื่องพ่นสารและอัตราการพ่นที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถพ่นสารเข้าสู่เป้าหมาย และลดการสูญเสีย โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้พ่นเป็นหลักด้วย

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาอัตราพ่นที่เหมาะสม ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีการพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำซึ่งเป็นเครื่องพ่นสารที่ปัจจุบันเกษตรกรใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการแนะนำเกษตรกรในการเลือกใช้ได้อย่างถูกต้อง ประหยัด ปลอดภัย มีประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้นเพื่อทราบอัตราการพ่นสารที่เหมาะสมในกลุ่มไม้พุ่มขนาดเล็ก เช่น กะเพรา โหระพา แมงลัก ยี่หระ ผักชีฝรั่ง จึงได้ทำการทดลองโดยใช้พืชตัวแทนคือ โหระพาและผักชีฝรั่ง

7. วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

1. แปลงโหระพา และผักชีฝรั่ง
2. หัวฉีดชนิดแรงดันน้ำ
3. เครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำ
4. เครื่องพ่นสารแบบสูบลอยสะพายหลัง
5. สี Kingkol tartrazine 1%
6. กระดาษ chromulux และกระดาษเซลลูโลส
7. ถุงพลาสติกเก็บตัวอย่าง

8. อุปกรณ์วัดอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์
9. เครื่องวัดความเร็วลม
10. เครื่อง Spectrometer

วิธีปฏิบัติการทดลอง

แบ่งเป็น 2 การทดลองย่อย ดังนี้

การทดลองย่อยที่ 1 การศึกษาอัตราการพ่นสารที่เหมาะสมด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำในโทรหะพา (ปี 2557)

วิธีการ

แบ่งแปลงโทรหะพาของเกษตรกรที่ปลูกบนร่องกว้าง 4 เมตร เป็นแปลงย่อยขนาดแปลงย่อย 4x7 เมตร

แผนการวิจัย วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 4 ซ้ำ มี 6 กรรมวิธี ดังนี้

1. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 60 ลิตร/ไร่
2. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 80 ลิตร/ไร่
3. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 100 ลิตร/ไร่
4. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 120 ลิตร/ไร่
5. พ่นด้วยเครื่องสูบลอยสะพายหลังที่อัตราพ่น 120 ลิตร/ไร่
6. พ่นตามกรรมวิธีของเกษตรกร ที่อัตราพ่น 140 ลิตร/ไร่

การทดลองย่อยที่ 2 การศึกษาอัตราการพ่นสารที่เหมาะสมด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำในผักชีฝรั่ง (ปี 2558)

วิธีการ

แบ่งแปลงผักชีฝรั่งของเกษตรกรที่ปลูกบนร่องกว้าง 3.5 เมตร เป็นแปลงย่อยขนาดแปลงย่อย 3.5x9 เมตร

แผนการวิจัย วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 4 ซ้ำ มี 6 กรรมวิธี ดังนี้

1. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 50 ลิตร/ไร่
2. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 60 ลิตร/ไร่
3. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 70 ลิตร/ไร่
4. พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบใช้แรงดันน้ำที่อัตราพ่น 80 ลิตร/ไร่
5. พ่นด้วยเครื่องสูบลอยสะพายหลังที่อัตราพ่น 80 ลิตร/ไร่

6. ฟันตามกรรมวิธีของเกษตรกร ที่อัตราฟ่น 100 ลิตร/ไร่

โดยมีขั้นตอนการหาอัตราการฟ่นสารที่เหมาะสม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวัดการแพร่กระจายและความหนาแน่นของละอองสาร

1. ติดกระดาษ chromulux ขนาดกว้าง 1.5 เซนติเมตร ที่ตำแหน่งบนใบโพธิ์ระพา และผักชีฝรั่ง ในแต่ละตำแหน่ง ทำการติดกระดาษ chromulux โดยพับครึ่ง แล้วติดด้านบนและใต้ใบ ในโพธิ์ระพา ติดใบโพธิ์ระพา 2 ใบยอด ต้นละ 8 จุด จำนวน 7 แถว (Figure 1,2) ในผักชีฝรั่ง แบ่งเป็นทิศเหนือลม ใต้ลม เก็บ 5 แถว แถวละ 3 ตัวอย่าง (Figure 3,4)
2. ฟ่นด้วยสี Kingkol tartrazine 1% ทิ้งไว้ให้แห้ง
3. นำกระดาษมานับจำนวนละอองสารที่ทุกระยะความสูง 1 เซนติเมตร ด้วย Hand lens

การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลระดับความหนาแน่นของละอองสารบนส่วนต่างๆ ของโพธิ์ระพาและผักชีฝรั่ง มาทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT)

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองหาปริมาณการตกสู่เป้าหมายของละอองสาร

ทำการทดลองโดยใช้สี Kingkol tartrazine 1% (แทนสารเคมี) เพื่อใช้ปริมาณของสีแทนปริมาณสารเคมีที่ตกสู่เป้าหมาย โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- ใช้สีฟ่นทดลองชนิดและความเข้มข้นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 หลังจากฟ่นสีทดลองแล้ว ทิ้งให้สีแห้งประมาณ 30 นาที ทำการเก็บตัวอย่าง เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 แต่ไม่ต้องแยกเป็นบนใบและใต้ใบ
- หลังเก็บตัวอย่าง แยกใส่ในถุงพลาสติกที่มีการเขียนระบุตำแหน่งไว้แล้ว หลังจากนั้นนำตัวอย่างที่ได้เก็บในกล่องรักษาความเย็นที่บรรจุน้ำแข็งแห้ง และรักษาความเย็นในระดับต่ำกว่า 0 องศาเซลเซียส จนกว่าจะถึงเวลาวิเคราะห์เพื่อป้องกันการสลายตัวของสารละลายสี
- ก่อนทำการวิเคราะห์ ชั่งน้ำหนักตัวอย่าง (Cunningham and Harden, 1999) จากนั้นจึงนำตัวอย่างที่ได้นำมาล้างสีด้วยน้ำสะอาดปริมาณ 10 มิลลิลิตร ปล่อยให้ทิ้งไว้ให้ตกตะกอน กรองตะกอนด้วยกระดาษกรอง แล้วนำสารละลายของสีที่ได้จากตัวอย่างมาวัดค่าความเข้มแสง (ค่า optical density (O.D.) ด้วยเครื่อง Spectrometer เปรียบเทียบกับค่าความเข้มแสงของ colour standard และ tank sample โดย
  - colour standard : ได้จากการนำผงสีมาละลายน้ำและลดความเข้มข้นของสารละลาย (dilute) จากความเข้มข้น 1% จนถึง 0% จำนวน 10 ระดับ
  - tank sample : ได้จากการนำสารละลายของสีที่เหลือหลังการฟ่นสารตามกรรมวิธีจากถังเครื่องฟ่นสาร มาลดความเข้มข้นของสารละลาย (dilute) จากความเข้มข้น 1% จนถึง 0% จำนวน 10 ระดับ

- นำค่าความเข้มแสงของสารละลายสีที่ได้ในแต่ละกรรมวิธี มาหาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ colour standard และ tank sample โดยวิธี regression เพื่อหาปริมาณสีที่ตกลงบนตัวอย่างในแต่ละกรรมวิธี โดยใช้สมการตามวิธีของ Wechakit et al. (2002) ดังนี้

$$\text{ปริมาณสีที่ตกบนตัวอย่างต่อหน่วยน้ำหนัก} = \frac{\text{ปริมาณสีที่ตกบนตัวอย่าง}}{\text{น้ำหนักตัวอย่างพืช}}$$

การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกข้อมูลการตกค้างของละอองสารบนต้นพืชซึ่งมีหน่วยเป็นนาโนกรัม/กรัมของน้ำหนักพืช มาทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan's Multiple Range Test (DMRT)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองหาปริมาณการตกของละอองสารบนตัวผู้พ่นสาร

ทำการทดลองหาปริมาณการตกค้างบนตัวผู้พ่นสารใช้วิธีการ patch method โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- นำกระดาษ Cellulose ขนาด 10x10 เซนติเมตร เขียนระบุตำแหน่ง และติดลงบนชุดพ่นสาร 15 จุดต่อกรรมวิธี ได้แก่ หน้าแข้งด้านซ้ายและขวา บริเวณหน้าขาด้านซ้ายและขวา บริเวณท้องด้านซ้ายและขวา บริเวณหน้าอกด้านซ้ายและขวา บริเวณมือซ้ายและขวา บริเวณแขนซ้ายและขวา บริเวณปาก และบริเวณหน้าผาก และบริเวณหลัง (OECD,1997; Wicke et al., 1999)

- ใช้สีพ่นทดลอง ชนิดและความเข้มข้นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 และ 2

- นำตัวอย่างมาทำการปฏิบัติเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 2

- แปลงค่าเป็นนาโนกรัมต่อตารางเซนติเมตรของสารละลายสีที่ตกสู่เป้าหมายบนตำแหน่งต่างๆ บนร่างกายผู้พ่น

การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกปริมาณการตกค้างของละอองบนแผ่นกระดาษเซลลูโลส โดยมีหน่วยเป็นนาโนกรัม/ตารางเซนติเมตรของแผ่นกระดาษเซลลูโลสที่ติด ณ ตำแหน่งต่างๆ บนร่างกายผู้พ่น นำมาวิเคราะห์ความแตกต่างโดยวิธี Duncan's New Multiple Range Test (DMRT)

สถานที่ทำการทดลอง

- ปีที่เริ่มต้น 2557 สิ้นสุด 2558 รวม 2 ปี ดำเนินการที่แปลงเกษตรกร

แปลงโพธิ์พา อำเภอนาทม จ.น่าน

แปลงผักชีฝรั่ง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

สภาพอากาศในขณะทดลอง

ในระหว่างทำการทดลองความเร็วลมมีค่าค่อนข้างคงที่คือมีความเร็วลมเฉลี่ย 1.5 ± 0.2 เมตรต่อวินาที อุณหภูมิเฉลี่ย 29 ± 2 °C และความชื้นสัมพัทธ์ (RH %) มีค่าเฉลี่ย $75 \pm 4\%$ ซึ่งเป็นสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการพ่นสาร

ความหนาแน่นของละอองสารบนใบโพธิ์พา แถวที่ 1 (Table 1)

ตำแหน่งที่ 1 บนใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตรา และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 140 ลิตร/ไร่ มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 153.0 - 200 ละออง/ตารางเซนติเมตร มากกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 120 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 82.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ใต้ใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 60 และ 80 ลิตร/ไร่ มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 110.0 และ 128.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีของเกษตรกร ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 178.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ส่วนกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 100 และ 120 ลิตร/ไร่ มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 65.5 และ 62.5 ละออง/ตารางเซนติเมตร น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 120 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 25.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร พบว่ากรรมวิธีที่พ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตรายกเว้นอัตรา 80 ลิตร/ไร่ มีละอองสารไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง

ตำแหน่งที่ 2 บนใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตรา มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 200 ละออง/ตารางเซนติเมตรเท่ากันมากกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 120 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 140 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 78.5 และ 105.5 ละออง/ตารางเซนติเมตรตามลำดับ ส่วนใต้ใบ พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 2.5 - 120.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างกรรมวิธี

ตำแหน่งที่ 3 บนใบ พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 154.0 - 200.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างกรรมวิธี ใต้ใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราและกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 120 ลิตร/ไร่ มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 32.0 - 159.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 140 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 129.5 ละออง/ตารางเซนติเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 80 และ 100 ลิตร/ไร่ มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 157.0 และ 159.0 ละออง/

ตำแหน่งที่ 4 ด้านใต้ลม บนใบ พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 136.0 – 200.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี ใต้ใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 12.5 – 118.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 83.5 และ 45.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 5 ด้านเหนือลม บนใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 180.0 – 200.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 200.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง พบว่ามีความหนาแน่นของละอองสารน้อยกว่าและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 50, 60 และ 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 200.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร เท่ากัน แต่ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 70 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 180.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ใต้ใบ พบว่ากรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 34.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตรา ซึ่งมีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 23.0 - 84.5 ละออง/ตารางเซนติเมตร เมื่อกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง พบว่ามากกว่าและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 50 และ 60 ลิตร/ไร่ แต่ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีอื่น

ตำแหน่งที่ 5 ด้านใต้ลม บนใบ พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 140.5 – 200.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี ใต้ใบ พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 33.0 – 137.0 ละออง/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีความหนาแน่นของละอองสารเฉลี่ย 72.0 และ 80.5 ละออง/ตารางเซนติเมตร

การตกค้างของละอองสารบนใบโพธิ์พา แถวที่ 1 (Table 9)

ตำแหน่งที่ 1 พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.111 – 0.247 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตรไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 120 ลิตร/ไร่ มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.097 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมวิธีของเกษตรกรพบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตรา และกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลัง มีการตกค้างของละอองสารน้อยกว่าและ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ที่มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.475 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 4 ด้านใต้ลม พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.192 และ 0.174 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 50, 60 และ 80 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.088 – 0.172 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร แต่มากกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ กรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 70 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.088 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 5 ด้านเหนือลม พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.078 – 0.118 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร ไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.171 และ 0.156 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 5 ด้านใต้ลม พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงทุกอัตราซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.086 – 0.99 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร ไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.162 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร แต่น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ ที่มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.238 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

การตกค้างของละอองสารบนส่วนต่างๆ ของร่างกายผู้พ่น (Table 17)

จากการทดลองพบว่าค่าเฉลี่ยการตกค้างของละอองสารบนร่างกายผู้พ่นในแต่ละตำแหน่งอยู่ระหว่าง 0.0023-0.0340 นาโนกรัมต่อตารางเซนติเมตร โดยพบการตกค้างทุกตำแหน่งบนร่างกาย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างตำแหน่งในแต่ละกรรมวิธีพบว่าการตกค้างบนร่างกายผู้พ่นไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี

ตำแหน่งที่ 1 หน้าแข้งด้านขวา พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.192 และ 0.174 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร ไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 50, 60 และ 80 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0025 – 0.0119 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร แต่น้อยกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ กรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 70 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0289 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 2 หน้าแข้งด้านซ้าย พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีการตกค้างของละอองสาร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0033 – 0.0136 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 3 หน้าขาด้านขวา พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีการตกค้างของละอองสาร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0025 – 0.0102 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 11 มือขวา พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีการตกค้างของละอองสาร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0023 – 0.0206 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 12 มือซ้าย พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0025 และ 0.0035 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร ไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 50, 70 และ 80 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0039, 0.0062 และ 0.0064 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร แต่น้อยกว่าและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 60 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0171 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 13 หน้า(บริเวณจมูกและปาก) พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีการตกค้างของละอองสาร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0022 – 0.0117 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 14 บนศีรษะ พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารมีการตกค้างของละอองสาร ไม่แตกต่างทางสถิติระหว่างกรรมวิธี มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0023 – 0.0297 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

ตำแหน่งที่ 15 หลัง พบว่ากรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องสูบโยกสะพายหลังที่อัตรา 80 ลิตร/ไร่ และกรรมวิธีของเกษตรกรที่พ่นอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ที่มีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0045 และ 0.0033 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร ไม่มีความแตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 50, 60 และ 70 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0053, 0.0057 และ 0.0114 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร แต่น้อยกว่าและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกรรมวิธีพ่นสารด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 80 ลิตร/ไร่ ซึ่งมีการตกค้างของละอองสารเฉลี่ย 0.0234 นาโนกรัม/ตารางเซนติเมตร

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

โรหะพา กรรมวิธีที่พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 120 ลิตร/ไร่ เป็นอัตราที่เหมาะสมสำหรับการแนะนำในการพ่นสารในโรหะพา โดยความหนาแน่นของละอองสาร การตกค้างของละอองสารไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีการพ่นของเกษตรกรที่พ่นในอัตรา 140 ลิตร/ไร่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถช่วยลดอัตราการพ่นได้กว่า 15 เปอร์เซ็นต์จากวิธีการของเกษตรกร

ผักชีฝรั่ง กรรมวิธีที่พ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงอัตรา 80 ลิตร/ไร่ เป็นอัตราที่เหมาะสมสำหรับการแนะนำในการพ่นสารในผักชีฝรั่ง โดยความหนาแน่นของละอองสาร การตกค้างของละอองสาร และการตกค้างบนร่างกายผู้พ่นไม่แตกต่างทางสถิติกับกรรมวิธีการพ่นของเกษตรกรที่พ่นในอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถช่วยลดอัตราการพ่นได้กว่า 20 เปอร์เซ็นต์จากวิธีการของเกษตรกรเมื่อพิจารณาในเรื่องการตกค้างบนร่างกายผู้พ่นพบว่าทุกกรรมวิธีพบว่าทุกกรรมวิธีพบละอองสารตกค้างในทุกตำแหน่งของร่างกายไม่แตกต่างกัน

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

นำอัตราการพ่นด้วยเครื่องยนต์พ่นสารสะพายหลังแบบแรงดันน้ำสูงในพืชกลุ่มไม้พุ่มขนาดเล็กซึ่งการทดลองนี้ใช้ โหระพาและผักชีฝรั่ง ไปแนะนำเกษตรกรและนำไปเขียนในหนังสือคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เนื่องจากเดิมมีแต่อัตราการพ่นของเครื่องสูบโยกสะพายหลัง

11. คำขอขอบคุณ

ขอขอบคุณบุคลากรกลุ่มงานวิจัยการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกท่านที่ช่วยทำงานวิจัย และขอขอบคุณสำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพที่เอื้อเพื่อเครื่อง Spectrometer

12. เอกสารอ้างอิง

ดำรง เวชกิจ จีรนุช เอกอำนวยการ พฤทธิชาติ ปุญวัฒน์ สรรชัย เพชรธรรมรส และสิริวิภา พลตรี 2551. ศึกษาประสิทธิภาพของ ULEM เพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูกล้วยไม้บางชนิด. รายงานผลงานวิจัยเรื่องเต็ม. กรมวิชาการเกษตร. 57 หน้า.

เดือนจิตต์ สัตยาวิรุทธ์ ไพศาล รัตนเสถียร อัจฉรา หวังอาษา วรจิต ภาภูมิ. 2547. ชนิดและปริมาณแมลงศัตรูที่สำคัญของพืชผักสวนครัวส่งออก 3 ชนิด (กระเพรา โหระพา และผักชีฝรั่ง). หน้า 139-326. ใน: รายงานผลงานวิจัยเรื่องเต็มปี 2547. สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร.

Cunningham, G.P., Harden, J., 1999. Sprayers to reduce spray volumes in mature citrus trees. Crop Prot. 18, 275-281.

Wechakit, D., Ek-amnuay, J., Puksoon, P., Pamorn, P., Pechtamaros, S., Thongsakul, S., Sukprakan, C., 2002. Study and improvement on airblast sprayer for controlling fruit tree insect pests in Thailand. Biennial report, Division of Entomology and Zoology, Department of Agriculture, Bangkok, Thailand.

OECD, (The Organization for Economic Co-operation and Development), 1997. Guidance document for the conduct of studies of occupational exposure to pesticides during agricultural application. Environmental Health and Safety Publications Series on Testing and Assessment No 9 OCDE/GD(97)148y, OECD, Paris, France.

Table 1 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the first row.

Trt.	Sampling positions at the first row ^{1/}																														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8																
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower															
1	153.0	ab	110.0	abc	200.0	a	41.5	200.0	92.0	ab	195.5	a	122.0	ab	153.5	82.5	104.0	abc	113.5	179.0	a	75.0	bc	208.0	a	98.0	ab				
2	200.0	a	128.0	ab	200.0	a	102.5	171.0	157.0	a	193.0	a	117.0	ab	188.5	65.0	181.5	a	47.5	166.5	a	161.5	ab	183.5	ab	60.5	ab				
3	200.0	a	65.5	bc	200.0	a	68.0	200.0	159.0	a	200.0	a	94.0	ab	190.5	79.0	145.0	ab	21.0	164.5	a	73.5	bc	157.0	ab	66.0	ab				
4	181.0	a	62.5	bc	200.0	a	84.5	200.0	130.5	ab	200.0	a	46.5	b	168.5	75.0	183.5	a	21.0	188.5	a	67.0	bc	136.5	abc	17.0	b				
5	82.0	b	25.0	c	78.5	b	2.5	154.0	32.0	b	113.5	b	31.5	b	98.5	5.0	31.5	c	0.0	50.0	b	4.0	c	62.0	c	2.0	b				
6	200.0	a	178.0	a	105.5	b	120.0	180.0	129.5	ab	155.0	ab	150.0	a	141.0	8.5	72.5	bc	70.5	126.0	a	203.0	a	116.5	bc	127.5	a				
CV																															
(%)	33.6		59.5		30		100		24.9		56.2		26.3		65.5		38.1		157		52.1		149		28.7		62		33.1		101

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 2 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the second row.

Trt.	Sampling positions at the second row ^{1/}																														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8																
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower															
1	160.5	ab	120.0	ab	200.0	a	37.0	b	177.0	ab	103.0	ab	193.5	92.0	ab	200.0	a	111.0	a	184.5	b	42.5	b	162.0	a	107.5	ab	168.5	a	46.5	b
2	166.5	ab	60.5	ab	200.0	a	96.0	ab	200.0	a	143.0	a	174.5	156.0	a	170.0	a	43.5	ab	199.0	ab	100.0	a	165.0	a	115.0	a	173.0	a	162.5	a
3	200.0	a	130.0	ab	192.5	a	163.5	a	209.0	a	161.5	a	196.5	100.5	ab	200.0	a	39.5	ab	200.0	ab	30.0	b	200.0	a	71.5	ab	201.0	a	55.5	b
4	200.0	a	59.5	ab	200.0	a	57.5	b	200.0	a	85.5	ab	197.0	68.5	ab	188.5	a	121.5	a	200.0	ab	15.5	b	178.5	a	43.0	ab	195.0	a	32.5	b
5	89.5	b	4.0	b	123.0	b	3.5	b	114.0	b	4.0	b	168.0	8.0	b	52.5	b	1.5	b	54.5	c	2.0	b	52.0	b	3.0	b	50.0	b	2.5	b
6	214.0	a	140.5	a	200.0	a	59.0	b	200.0	a	181.5	a	181.0	86.0	ab	193.5	a	91.5	ab	216.0	a	32.5	b	200.0	a	97.0	ab	164.5	a	61.5	b
CV																															
(%)	29.7		93.9		20.2		85.5		23.9		52.3		25.7	83.3		15.1		89		8.9		74.5		26.7		89.2		34.4		96.3	

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 3 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the third row.

Trt.	Sampling positions at the third row ^{1/}																														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8																
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower															
1	190.0	a	82.0	ab	205.5	48.0	b	186.0	78.5	ab	200.0	a	91.5	ab	204.0	51.0	ab	184.0	48.0	ab	198.5	a	76.0	abc	194.5	a	27.5				
2	169.0	a	170.5	a	196.5	159.5	a	200.0	135.5	ab	219.0	a	181.0	a	203.0	80.5	ab	201.0	121.0	a	211.0	a	166.0	a	211.5	a	96.0				
3	200.0	a	148.5	ab	195.0	68.5	ab	163.0	163.0	a	194.5	a	122.5	a	170.0	53.5	ab	158.5	47.0	ab	183.0	a	134.0	ab	184.5	a	68.0				
4	200.0	a	102.5	ab	200.0	48.5	b	181.0	110.0	ab	204.0	a	87.5	ab	205.0	89.0	ab	189.0	4.5	b	201.0	a	89.5	abc	194.0	a	67.0				
5	92.5	b	15.0	b	159.0	27.5	b	116.5	18.0	b	56.5	b	8.5	b	160.0	8.0	b	155.0	3.5	b	87.5	b	10.5	c	44.0	b	8.0				
6	200.0	a	147.0	ab	200.0	58.5	ab	168.0	44.0	ab	190.0	a	134.5	a	200.0	108.5	a	208.5	47.5	ab	187.0	a	59.5	bc	203.0	a	7.5				
CV																															
(%)	20.8		80.4		17.7		96		29.6		80.3		14.2		54.2		22.7		90.4		30.2		109		24.9		63.4		20.9		134

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 4 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the fourth row.

Trt.	Sampling positions at the fourth row ^{1/}																														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8																
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower															
1	200.0	a	70.0	ab	200.0	a	171.5	a	200.0	a	103.5	ab	164.0	a	89.0	ab	200.0	a	50.5	203.5	a	19.5	b	194.5	a	58.0	bc	179.0	a	38.5	bc
2	216.5	a	137.5	ab	215.0	a	177.0	a	194.0	a	128.0	a	195.0	a	173.5	a	196.5	a	125.5	215.5	a	101.5	a	216.5	a	150.5	a	202.0	a	106.0	b
3	186.0	a	155.0	a	200.0	a	12.5	c	177.5	a	95.5	ab	188.0	a	79.5	ab	200.0	a	115.0	200.0	a	20.5	b	166.0	a	110.5	ab	209.5	a	195.5	a
4	189.5	a	97.5	ab	200.0	a	99.5	b	200.0	a	142.0	a	200.0	a	93.5	a	142.5	b	73.0	187.0	a	51.5	ab	166.0	a	110.5	ab	209.5	a	195.5	a
5	57.0	b	8.5	b	61.5	b	2.5	c	68.0	b	1.0	b	72.0	b	4.5	b	57.0	c	1.5	49.3	b	0.5	b	42.5	b	4.5	c	70.0	b	0.5	c
6	208.0	a	109.5	ab	200.0	a	93.5	b	202.0	a	103.5	ab	200.0	a	113.0	ab	202.0	a	90.0	187.0	a	34.5	ab	182.0	a	82.5	abc	187.0	a	85.0	bc
CV																															
(%)	11.1		88.9		7.4		49.2		11.3		73.7		17.7		74.2		17.8		102.6		18.6		124		28.8		60.9		14.9		51.8

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 5 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the fifth row.

Trt.	Sampling positions at the fifth row ^{1/}																															
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8																	
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower																
1	200.0	a	125.5	a	199.0	a	66.5	ab	200.0	a	87.0	abc	182.5	69.0	bc	194.0	a	85.0	a	189.0	a	102.0	ab	180.0	a	101.5	ab	173.0	a	46.5	ab	
2	164.5	a	157.5	a	184.0	a	137.5	a	200.0	a	161.5	a	170.0	121.0	ab	200.0	a	88.0	a	219.0	a	96.5	ab	219.5	a	140.0	a	191.0	a	54.5	ab	
3	200.0	a	164.5	a	189.0	a	152.5	a	200.0	a	114.5	ab	200.0	200.0	50.0	cd	200.0	a	43.5	ab	200.0	a	101.0	ab	200.0	a	44.0	ab	213.5	a	20.0	ab
4	200.0	a	160.5	a	189.0	a	171.5	a	189.0	a	70.5	bc	200.0	200.0	62.5	bcd	200.0	a	108.5	a	177.5	a	137.5	a	190.5	a	65.0	ab	200.0	a	100.0	a
5	89.0	b	8.0	b	85.0	b	3.0	b	120.0	b	4.5	c	200.0	200.0	6.5	d	95.0	b	8.0	b	57.5	b	1.0	b	85.0	b	1.5	b	100.5	b	0.5	b
6	200.0	a	142.5	a	195.5	a	51.0	ab	200.0	a	104.0	ab	190.0	190.0	137.5	a	209.0	a	76.0	ab	201.5	a	6.5	b	200.5	a	117.5	a	222.5	a	31.5	ab
CV																																
(%)	20.8		48.4		23.6		79.5		21.5		57.9		16.5		50.6		16.6		67.1		19.7		85.6		22		80.6		17.8		128	

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 6 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the sixth row.

Trt.	Sampling positions at the sixth row ^{1/}																													
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8															
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower														
1	200.0	a	158.0	a	171.0	ab	87.0	abc	177.0		97.0	ab	200.0		83.5	ab	195.5	a	100.5	ab	155.0	a	54.5	ab	200.0	a	38.5	210.5	a	16.5
2	212.0	a	132.5	a	201.0	a	104.0	abc	200.0		73.5	ab	200.0		97.5	ab	200.0	a	150.0	a	196.5	a	75.0	ab	223.5	a	56.0	200.0	a	76.5
3	200.0	a	108.0	ab	200.0	a	189.0	a	200.0		130.0	a	200.0		77.5	ab	185.0	a	72.5	ab	170.0	a	120.5	a	200.0	a	102.0	156.0	a	83.5
4	200.0	a	84.0	ab	200.0	a	60.5	bc	153.6		151.5	a	200.0		81.0	ab	200.0	a	78.5	ab	204.5	a	54.5	ab	212.0	a	89.5	200.0	a	73.0
5	60.0	b	1.5	b	123.5	b	13.0	c	124.0		5.5	b	163.0		8.0	b	80.0	b	0.5	b	52.0	b	1.0	b	59.0	c	3.5	85.5	b	3.0
6	211.0	a	155.5	a	192.5	a	147.5	ab	153.5		147.5	a	200.0		117.0	a	187.5	a	86.0	ab	199.5	a	123.0	a	154.5	b	99.3	191.5	a	99.5
CV																														
(%)	8.4		66.6		22.7		65.7		33.4		72.7		15.6		83.3		23.5		95.8		27.7		97.4		14.6		94.3	26	115	

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 7 Means of droplet density (droplets cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy at the seventh row.

Trt.	Sampling positions at the seventh row ^{1/}																										
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8												
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower											
1	182.5	a	99.0	abc	200.0	158.0	a	193.0	157.0	a	109.5	ab	33.0	bc	189.5	a	16.5	192.5	a	86.5	155.5	a	62.5	bc	115.5	ab	63.5
2	189.5	a	185.5	a	172.5	53.5	b	161.5	41.0	b	200.0	a	69.5	abc	200.0	a	57.0	195.0	a	35.0	162.0	a	90.0	ab	129.5	ab	3.0
3	200.0	a	98.5	abc	200.0	177.5	a	193.5	131.5	a	200.0	a	144.5	a	194.0	a	102.0	196.5	a	89.0	200.0	a	43.0	bc	156.5	a	76.0
4	177.5	a	149.0	ab	200.0	58.5	b	200.0	41.0	b	200.0	a	114.5	ab	200.0	a	86.5	200.5	a	84.5	191.0	a	156.0	a	183.5	a	95.0
5	80.0	b	2.0	c	111.0	5.5	b	113.0	8.0	b	70.5	b	8.5	c	28.0	c	5.5	33.0	b	2.0	36.5	b	1.5	c	27.5	b	1.0
6	141.0	ab	60.5	bc	161.5	70.0	b	195.5	163.0	a	187.0	a	49.0	abc	158.5	b	107.5	154.5	a	77.5	175.0	a	55.5	bc	129.0	ab	65.0
CV	33		62.9		35.9	66.1		33.5	56.9		38.2		91		12.7		112	27.3		149	32.2		70.2		57.6		122

(%)

1/ Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 8 Means of droplet density (droplets cm^{-2}) on various positions of the parsley.

Trt.	No. 1 ^{1/}				No. 2				No. 3			
	upwind		downwind		upwind		downwind		upwind		downwind	
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower
T1	90.3	39.5 b	92.5 b	4.5	86.0	35.5 b	161.0 a	9.0 c	89.0 c	43.5	94.0 b	1.5
T2	159.3	18.5 b	200.0 a	14.5	87.0	26.0 b	200.0 a	27.5 bc	99.5 bc	66.5	200.0 a	24.0
T3	175.3	35.5 b	123.5 ab	16.0	136.5	25.5 b	146.5 ab	70.0 ab	171.5 abc	80.5	173.5 a	82.5
T4	200.0	131.5 a	200.0 a	73.0	168.5	118.5 a	200.0 a	33.5 bc	200.0 a	115.0	200.0 a	84.5
T5	117.5	17.0 b	141.0 ab	71.0	171.0	11.5 b	93.5 b	91.5 a	176.0 ab	45.0	172.0 a	41.5

T6	82.3	23.5 b	200.0 a	4.5	172.5	45.0 b	200.0 a	6.0 c	200.0 a	118.0	200.0 a	47.0
CV(%)	50.8	74.7	29.2	158.8	53.5	103.2	23.8	86.7	34.0	69.6	24.0	120.7
	No. 4				No. 5							
Trt.	upwind		downwind		upwind		downwind					
	upper	lower	upper	lower	upper	lower	upper	lower				
T1	167.5	18.0	164.0	13.0 b	200.0 a	23.0 c	143.5	33.0 b				
T2	130.0	116.0	200.0	62.5 ab	200.0 a	29.5 bc	200.0	80.0 ab				
T3	139.0	138.5	200.0	12.5 b	180.0 ab	76.0 abc	172.5	40.0 ab				
T4	167.0	126.5	175.5	118.0 a	200.0 a	84.5 ab	155.5	137.0 a				
T5	99.5	92.5	136.0	83.5 ab	122.0 b	102.5 a	140.5	72.0 ab				
T6	200.0	105.0	200.0	45.0 ab	200.0 a	34.0 bc	200.0	80.5 ab				
CV(%)	43.7	74.3	26.7	112.0	22.8	62.8	30.3	82.8				

1/ Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 9 Means of spray deposit of KT dye (ng cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the first row.

Trt.	Sampling positions at the first row ^{1/}														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8
1	0.144	b	0.087	b	0.126	b	0.081	c	0.055	b	0.039	0.245	0.086		
2	0.226	b	0.180	b	0.166	b	0.135	bc	0.142	ab	0.139	0.131	0.113		
3	0.111	b	0.043	b	0.064	b	0.138	bc	0.162	ab	0.090	0.101	0.079		
4	0.247	b	0.297	ab	0.236	b	0.191	b	0.161	ab	0.226	0.231	0.208		
5	0.097	b	0.131	b	0.149	b	0.213	ab	0.115	ab	0.050	0.097	0.093		
6	0.464	a	0.525	a	0.561	a	0.305	a	0.238	a	0.265	0.322	0.231		
CV															
(%)	59.8		77.8		74.5		37.4		67.9		195.3	154.6	75.0		

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 10 Means of spray deposit of KT dye (ng cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the second row.

Trt.	Sampling positions at the second row ^{1/}														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8
1	0.175	b	0.098	b	0.099		0.097	b	0.097	b	0.199	ab	0.101	b	0.058
2	0.190	b	0.206	b	0.236		0.180	b	0.160	ab	0.191	ab	0.176	b	0.115
3	0.112	b	0.104	b	0.598		0.085	b	0.116	b	0.104	b	0.083	b	0.073
4	0.279	b	0.289	b	0.280		0.244	b	0.304	a	0.314	ab	0.231	b	0.206
5	0.133	b	0.189	b	0.149		0.106	b	0.088	b	0.117	b	0.077	b	0.088
6	0.516	a	0.567	a	0.618		0.501	a	0.234	ab	0.378	a	0.422	a	0.253
CV															
(%)	62.4		55.2		111.7		67.8		67.9		67.8	60.1	88.1		

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 11 Means of spray deposit of KT dye (ng cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the third row.

Trt.	Sampling positions at the third row ^{1/}														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8
1	0.187	ab	0.154	b	0.109	b	0.284	ab	0.101	c	0.174	b	0.153	b	0.066
2	0.169	ab	0.162	b	0.171	b	0.098	b	0.129	c	0.172	b	0.124	b	0.168
3	0.166	ab	0.136	b	0.171	b	0.147	b	0.126	c	0.099	b	0.085	b	0.197
4	0.288	ab	0.296	b	0.345	b	0.305	ab	0.308	b	0.331	ab	0.267	b	0.243
5	0.133	b	0.128	b	0.119	b	0.135	b	0.093	c	0.186	b	0.108	b	0.113
6	0.408	a	0.613	a	0.650	a	0.457	a	0.570	a	0.458	a	0.496	a	0.295
CV															
(%)	68.4		42.1		63.6		71.9		48.5		68.0		55.2		98.3

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 12 Means of spray deposit of KT dye (ng cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the fourth row.

Trt.	Sampling positions at the fourth row ^{1/}														
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8
1	0.118		0.146	c	0.159	b	0.173	ab	0.164		0.177	ab	0.139	bc	0.213
2	0.220		0.080	c	0.099	b	0.154	b	0.084		0.088	b	0.094	c	0.128
3	0.312		0.173	bc	0.145	b	0.147	b	0.108		0.120	ab	0.216	abc	0.162
4	0.342		0.407	a	0.401	a	0.352	a	0.319		0.241	ab	0.350	a	0.298
5	0.113		0.195	bc	0.151	b	0.182	ab	0.175		0.168	ab	0.086	c	0.110
6	0.314		0.356	ab	0.456	a	0.329	ab	0.311		0.343	a	0.322	ab	0.264
CV															
(%)	67.0		55.8		57.2		52.7		77.7		76.9		62.3		78.1

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 13 Means of spray deposit of KT dye (ng cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the fifth row.

Trt.	Sampling positions at the fifth row ^{1/}															
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8	
1	0.148	b	0.153	bc	0.166	b	0.164	b	0.166	b	0.097	b	0.209	b	0.263	ab
2	0.190	b	0.216	bc	0.191	b	0.163	b	0.146	b	0.124	b	0.144	b	0.075	c
3	0.156	b	0.134	c	0.209	b	0.126	b	0.084	b	0.123	b	0.133	b	0.132	bc
4	0.430	a	0.314	b	0.448	a	0.302	a	0.168	b	0.219	b	0.366	a	0.340	a
5	0.160	b	0.133	c	0.158	b	0.187	ab	0.115	b	0.173	b	0.164	b	0.162	bc
6	0.477	a	0.480	a	0.376	ab	0.316	a	0.288	a	0.508	a	0.434	a	0.336	a
CV																
(%)	50.2		45.9		56.9		39.1		47.2		81.6		39.9		44.1	

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 14 Means of spray deposit of KT dye (ng cm⁻²) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the sixth row.

Trt.	Sampling positions at the sixth row ^{1/}															
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8	
1	0.248	b	0.088	c	0.159	b	0.149	c	0.200	b	0.067	c	0.191	bc	0.236	
2	0.146	b	0.127	c	0.140	b	0.092	c	0.099	b	0.154	abc	0.127	c	0.107	
3	0.226	b	0.207	bc	0.154	b	0.148	c	0.154	b	0.114	bc	0.088	c	0.127	
4	0.343	b	0.358	ab	0.465	a	0.356	b	0.537	a	0.307	a	0.343	ab	0.195	
5	0.178	b	0.127	c	0.147	b	0.177	bc	0.134	b	0.083	c	0.102	c	0.120	
6	0.615	a	0.497	a	0.485	a	0.567	a	0.506	a	0.256	ab	0.420	a	0.237	
CV																
(%)	46.5		59.3		56.3		49.0		63.9		60.0		50.0		68.1	

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 15 Means of spray deposit of KT dye (ng cm^{-2}) on various positions within the Thai basil canopy. Measurements were taken from the Thai basil leaf at the seventh row.

Trt.	Sampling positions at the seventh row ^{1/}															
	Position 1		Position 2		Position 3		Position 4		Position 5		Position 6		Position 7		Position 8	
1	0.202	b	0.149	b	0.166	c	0.179	b	0.098	b	0.062	b	0.068	c	0.124	b
2	0.142	b	0.095	b	0.242	bc	0.195	b	0.131	b	0.078	b	0.184	bc	0.135	b
3	0.186	b	0.158	b	0.106	c	0.115	b	0.130	b	0.093	b	0.112	bc	0.113	b
4	0.300	ab	0.383	a	0.338	b	0.323	ab	0.394	a	0.293	a	0.290	ab	0.314	a
5	0.116	b	0.132	b	0.168	c	0.145	b	0.050	b	0.133	ab	0.115	bc	0.106	b
6	0.418	a	0.429	a	0.586	a	0.497	a	0.491	a	0.265	a	0.418	a	0.281	a
CV																
(%)	49.8		54.6		40.3		56.9		53.0		69.8		65.0		44.6	

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 16 Means of spray deposit of KT dye (ng cm^{-2}) on various positions of parsley. Measurements were taken from leaf of the parsley.

Trt.	Plant No.1 ^{1/}		Plant No.2		Plant No.3		Plant No.4		Plant No.5					
	Upwind	Downwind	Upwind	Downwind	Upwind	Downwind	Upwind	Downwind	Upwind	Downwind				
T1	0.076	0.117	0.095	0.167	0.228	0.136	0.127	b	0.137	ab	0.104	ab	0.086	b
T2	0.099	0.164	0.134	0.191	0.113	0.134	0.121	b	0.170	a	0.107	ab	0.099	b
T3	0.079	0.091	0.095	0.107	0.129	0.125	0.167	b	0.088	b	0.078	b	0.088	b
T4	0.112	0.132	0.114	0.208	0.307	0.155	0.155	b	0.172	a	0.118	ab	0.103	b
T5	0.236	0.207	0.139	0.208	0.184	0.226	0.475	a	0.192	a	0.171	a	0.238	a
T6	0.112	0.133	0.130	0.157	0.166	0.186	0.146	b	0.174	a	0.156	a	0.162	ab

CV(%) 81.6 67.7 29.8 42.7 83.6 42.9 86.8 30.1 35.9 62.3

^{1/} Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

Table 17 Mean of dye tracer (ng cm⁻²) detected from cellulose patches on parsley on different spray application techniques

Mean of dye tracer (ng cm ⁻²) detected from cellulose patches											
Trt.	on different spray application techniques ^{1/}										
	1 ^{2/}	2	3	4	5	6	7	8			
1	0.0025	a	0.0136	0.0025	0.0036	a	0.0033	0.0138	0.0054	0.0100	
2	0.0119	ab	0.0125	0.0102	0.0118	ab	0.0032	0.0067	0.0064	0.0046	
3	0.0289	b	0.0104	0.0029	0.0171	b	0.0031	0.0059	0.0057	0.0038	
4	0.0075	a	0.0069	0.0037	0.0104	ab	0.0043	0.0098	0.0037	0.0094	
5	0.0048	a	0.0082	0.0038	0.0081	ab	0.0045	0.0060	0.0091	0.0027	
6	0.0038	a	0.0033	0.0027	0.0033	a	0.0042	0.0031	0.0029	0.0063	
CV (%)	119.5		94.0	129.3	82.5		45.5	130.0	107.0	128.6	
Mean of dye tracer (ng cm ⁻²) detected from cellulose patches											
Trt.	on different spray application techniques ^{1/}										
	9	10	11	12	13	14	15				
1	0.0026	a	0.0083	a	0.0108	0.0039	a	0.0022	0.0023	0.0053	a
2	0.0118	b	0.0049	a	0.0095	0.0171	b	0.0117	0.0297	0.0057	a
3	0.0047	ab	0.0036	a	0.0053	0.0062	ab	0.0043	0.0061	0.0114	a
4	0.0078	ab	0.0340	b	0.0206	0.0064	ab	0.0087	0.0120	0.0234	b
5	0.0039	a	0.0027	a	0.0023	0.0025	a	0.0034	0.0028	0.0045	a
6	0.0030	a	0.0043	a	0.0042	0.0035	a	0.0040	0.0076	0.0033	a
CV (%)	85.9		133.8	126.3	111.6		133.4	230.5	77.4		

1/ Means within a column followed by the same letter or no letter are not significantly different at $\alpha < 0.05$, according to Duncan's tests.

- 2/
1 = Shin Right	2 = Shin left
3 = Thigh Right	4 = Thigh left
5 = Belly Right	6 = Belly left
7 = Chest Right	8 = Chest left
9 = Upper Arm Right	10 = Upper Arm left
11 = Hand Right	12 = Hand left
13 = Face	14 = Forehead
15 = Back	

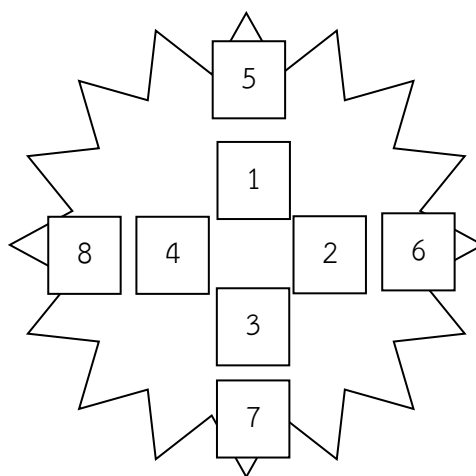

Figure 1. Sampling positions (1-8) from leaf of Thai basil canopy.

Figure 2. Sampling positions (row 1-7) from leaf of Thai basil.

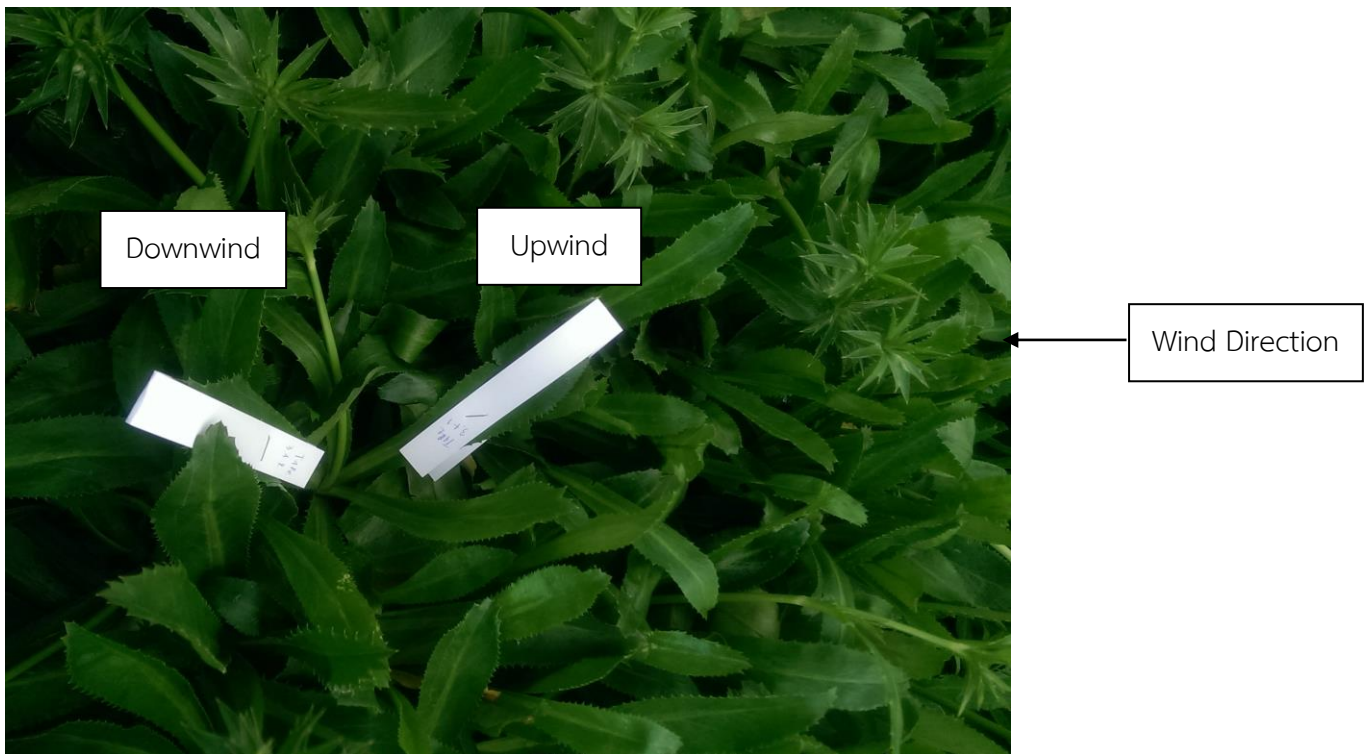

Figure 3. Sampling positions on upwind and downwind from parsley.

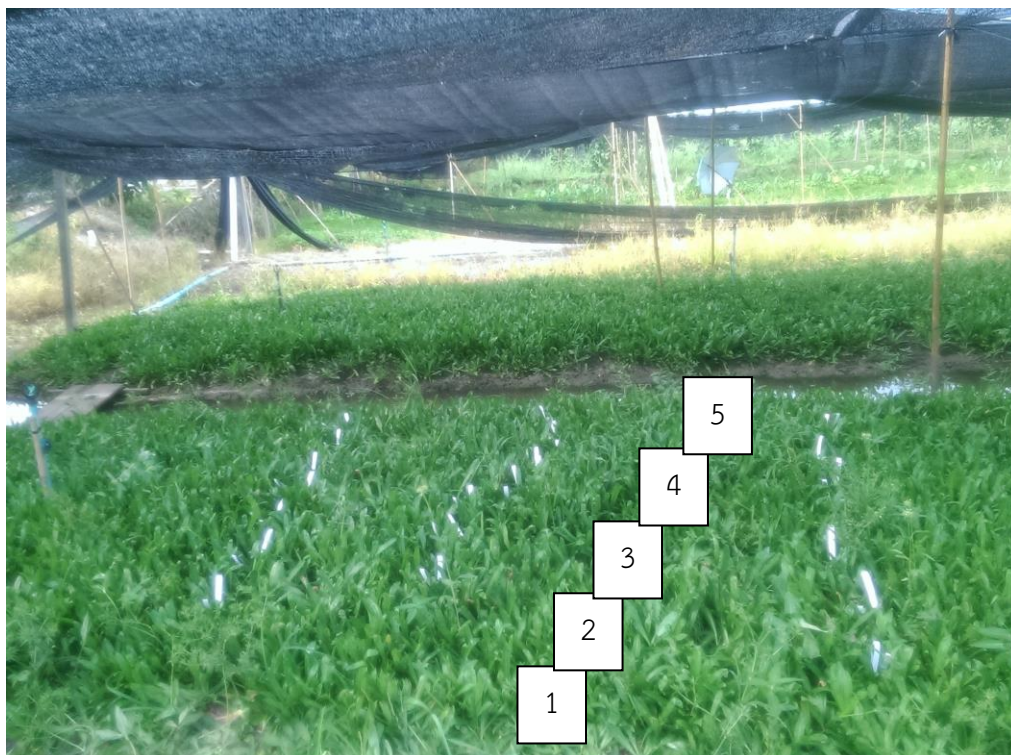

Figure 4. Sampling positions (row 1-5) from parsley.

Figure 5. Patches' positions in the tests

1 = Shin Right

2 = Shin left

3 = Thigh Right	4 = Thigh left
5 = Belly Right	6 = Belly left
7 = Chest Right	8 = Chest left
9 = Upper Arm Right	10 = Upper Arm left
11 = Hand Right	12 = Hand left
13 = Face	14 = Forehead
15 = Back	